

Λόγοι και αντίλογοι για τις Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες Μια σύντομη ιστορία

Ελισάβετ Βαρελίδου

Εργασία για το μάθημα:

«Μεταλλαγές των ιδεών για την πόλη από τον 20^ο στον 21^ο αιώνα»

Διδάσκουσες: Βαΐου, Μαντουβάλλου, Μαυρίδου, Μίχα, Κουτρουλήκου

Μάρτης 2015

Επεξήγηση εννοιών σε σχέση με τις Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες

- Ορισμός
 - Με τον όρο «Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες» (ΠΔΒ) αναφερόμαστε σε ένα τμήμα της νέας οικονομίας, η οποία έχει αναδυθεί μετά τη δεκαετία του '70 μέσα σε ένα περιβάλλον άνθισης νέων τεχνολογιών πληροφορικής, το οποίο όπως αναφέρει ο Throsby έχει «καθοδηγητικό ρόλο στην τεχνολογική και επιχειρηματική ανάπτυξη» και «βρίσκεται στη διασταύρωση της πολιτιστικής και οικονομικής πολιτικής». Συμπληρώνοντας τον ορισμό σύμφωνα με μια παρατήρηση του Hartley θα λέγαμε ότι απευθύνεται σε ένα νέο μοντέλο πολιτών-καταναλωτών, οι οποίοι οφείλουν να βρίσκονται σε σχέση αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον τους.
- Χαρακτηριστικά της νέας οικονομίας
 - Νέο είδος συσσώρευσης του κεφαλαίου, «ευέλικτη συσσώρευση»
 - Επικράτηση του τριτογενή τομέα
 - Μετατροπή της γνώσης σε άμεση παραγωγική δύναμη

Επεξήγηση εννοιών σε σχέση με τις Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες (ΠΔΒ)

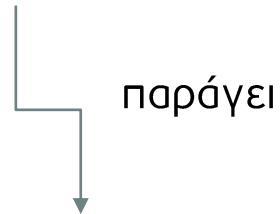
- ΠΔΒ στο προσκήνιο στο πλαίσιο της *νέας οικονομίας*
 - ενοποιητικό στοιχείο η παραγωγή γνωσιακών ή πολιτιστικών προϊόντων
- Πληθώρα μεθοδολογιών για τη μέτρηση και την κατηγοριοποίηση των ΠΔΒ στη βιβλιογραφία. Δύο στοιχεία φαίνεται να συμπίπτουν:
 - Η έμφαση στη δημιουργία συμβόλων, τα οποία
 - προστατεύονται μέσω νόμων για την πνευματική ιδιοκτησία.

Ιστορική εξέλιξη των θεωριών και των πολιτικών για τις ΠΔΒ

- Adorno και Horkheimer στο βιβλίο «Η διαλεκτική του διαφωτισμού»

Βιομηχανία της κουλτούρας -> βιομηχανίες του κινηματογράφου, της μουσικής και των ΜΜΕ

Μαζική κουλτούρα -> αφορά βασικά στο μαζικό τρόπο κατανάλωσης και όχι παραγωγής

εμπορεύματα που επιβάλλονται με τη διαφήμιση και τη μορφοποίηση νέων αισθητικών προτύπων, τα οποία δεν έχουν σχέση με την αισθητική, αλλά με τα συμφέροντα των μονοπωλίων του βιομηχανικού και χρηματιστηριακού κεφαλαίου

Ιστορική εξέλιξη των θεωριών και των πολιτικών για τις ΠΔΒ

- Δεκαετία '80
 - Πολιτικές για τις ΠΔΒ δημοκρατικού χαρακτήρα
 - Εφαρμόζονται από το Συμβούλιο της Περιφέρειας του Μείζονος Λονδίνου (Greater London Council (GLC)), που είναι και το πρώτο όργανο στην Ευρώπη που προτείνει μια στρατηγική για την ανάπτυξη των πολιτιστικών βιομηχανιών σε τοπικό επίπεδο
 - Πολιτικές για τις ΠΔΒ νεοφιλελεύθερου χαρακτήρα
 - Εφαρμόζονται από την κυβέρνηση της Margaret Thatcher με χαρακτηριστική την **πολιτιστική συνοικία (cultural district)** στο Σέφιλντ της Αγγλίας
- Δεκαετία '90
 - η έννοια της *δημιουργικότητας* κερδίζει έδαφος
 - Θεωρητικοί πυλώνες:
 - C. Landry -> *Δημιουργική πόλη*
 - R. Florida -> *Δημιουργική Τάξη*

Ιστορική εξέλιξη των θεωριών και των πολιτικών για τις ΠΔΒ

Θεωρίες των Landry και Florida

- Αλλαγή παραγωγικού υποδείγματος, όπου κεντρικό ρόλο για την ανάπτυξη παίζουν η **δημιουργικότητα**, η **καινοτομία**, η **επιχειρηματικότητα** και ο **«ανθρώπινος παράγοντας»**, δηλαδή η **Δημιουργική Τάξη**
- Παροχή προγραμμάτων και συμβουλών προς τις πόλεις που θέλουν να γίνουν **δημιουργικές**
- Ορισμός κριτηρίων-προϋποθέσεων, τα οποία θα πρέπει να πληροί μια πόλη (π.χ. 3Τ του Florida: technology, tolerance, talent), καθώς και δείκτες μέτρησης της δημιουργικότητας των πόλεων

Κριτική από Harvey, Peck κ.α.

- Αντιστροφή της αιτιακής σχέσεις στους παράγοντες που καθορίζουν την ανάπτυξη των πόλεων
- Ελλειπή στοιχεία στην απόδειξη ότι η Δημιουργική τάξη με τα χαρακτηριστικά που της δίνει ο Florida είναι και αναδυόμενη ισχυρή τάξη
- Αφέλεια στη θέση ότι κάθε πόλη μπορεί να είναι επιτυχημένη δημιουργική πόλη
- Ελιτισμό και διαιώνιση των κοινωνικών ανισοτήτων
- Αναπαραγωγή με ωραιοποιητικό τρόπο του παλιού μοντέλου της **επιχειρηματικής πόλης**
- Άκριτη αφομοίωση των συνθηκών εργασίας που χαρακτηρίζουν τους κλάδους πολιτισμού και δημιουργικότητας, με αποτέλεσμα να γίνεται κυρίαρχο το μοντέλο της επισφάλειας, της προσωρινής και ασταθούς εργασίας

Αντί Επιλόγου

- Οι κριτικές φωνές απέναντι στις ΠΔΒ αλληλοσυμπληρώνονται
 - Παρόλο που ζούμε στην εποχή της μοναδικότητας, της διαφορετικότητας και της ξεχωριστής ταυτότητας, οι αντιλήψεις περί μαζικής κουλτούρας και καταναλωτικών προτύπων στα οποία πρέπει να πειθαρχούν οι μάζες, δεν μοιάζουν να είναι παρωχημένες

- Εξέλιξη

- Εναλλακτική / διαφορετική κουλτούρα -> διόγκωση -> παρακμή

Τομή των διαφορετικών
φάσεων:
εμπορευματοποίηση

Αντί Επιλόγου

- «η προϋπόθεση της εμπορευσιμότητας συνεπάγεται ότι κανένα αντικείμενο δεν μπορεί να είναι τόσο μοναδικό ή τόσο ιδιαίτερο ώστε να μην μπορεί να ενταχθεί στο πλαίσιο του χρηματικού υπολογισμού» ή με άλλα λόγια όσο μεγαλύτερος είναι ο βαθμός εμπορευσιμότητας ανάλογων αντικειμένων ή γεγονότων τόσο λιγότερο «μοναδικά» είναι αυτά.

David Harvey

